

nec poveda, da je vsled denarnega poloma več štajerskih hranilnic, med temi tudi ena na gornjem Štajerskem veliko zgubila, ker so denarni zavodi, pri katerih so hranilnice s svojimi velikimi vlogami dobička pričakovale, naenkrat sapo zgubili in na kant prišli. Zneski, ki jih je marsiktera hranilnica banki v trgovino izročila, prese-gali so po desetkrat rezervni fond, kar bi po šta-tutih ne smelo biti. Ker so v tem oziru pol. gosposke svojo dolžnost zanemarjale in na hranilnice premalo pazile, zato stavi dvojje vprašanje do vlade.

Graškemu srenj. zastopu se dovoli, da sme za 184.000 gld. vrednostnih reči državi dati v za-stavo za to, da prevzame pobiranje vžitnine. — Postava zastran lovskega počitka se odloži dotle, da dež. odbor obstoječe predpise gledé ce-nitve in povračila divjaških škod pregleda in v prihodnjem zasedanju poroča. —

Potrdi se sklep računov od leta 1873. Do-hodkov bilo je za 4 mil. in 752.126 gld., stroš-kov bilo je za 4 mil. 573.266 gld., toraj je ostalo v kasi 178.890 gld. Sklene se prošnja do vlade, da ne tirja od dežele več kot 200.000 gld. za to, da tehniko v svojo upravo prevzame, kakor se je tudi v drž. zboru v preteklem zasedanju odločilo, da je to za štajersko deželo, ki toliko za šole stori, celó zadosti. Tem bolj se je čuditi, da vlada zdaj, 100.000 gld. več tirja. Navzoči minister Stremayr je pri glasovanju — zoper svoj predpis in za pred-log odborov glasoval! — Mestni srenji celjski dovoli se pobiranje krajeerjev od najemščin na 5 let.

XVII. in poslednja seja 14. okt. Ker je že prej napovedano bilo, da je s 15. okt. zboro-vanja konec, je šla v tej seji stvar na vso sapo, in ker je premalo časa ostalo, je mnogo stvari ne-rešenih.

Pred vsem je deželni predsednik, žl. K ü b e e k, na več vprašanj odgovoril. — Na vprašanje Šni-držičevo zastran zagrajenja savskega pobrezja, da se delo nadaljuje in bo na drugo leto dovršeno; na drugo vprašanje zastran ustanovljenja službe okr. zdravnik v Brežicah, da se vlada za to ravno pogaja, pa še ne ve vspeha. — Na vprašanje H. Purgstalovo zastran vladnega nadzo-rovanja pri stavbah, da vlada za nerednosti ve in jih po postavi tudi kaznuje. —

Na vprašanje Hermana zastran v ravnana-ja Drave od Ptujja doli odgovori, da že leži na-črt za to pri dež. odboru v potrjenje. — Na vprašanje Bärnfeinda zastran podaljšanja obroka za reklamacije proti cenilni tarifi odgovori, da vladi postava brani (?) podaljšanja pridobiti in da za Šta-jersko postave spremeniti treba ni. — Seidlna odpravi s tem, da bo vlada po najnovejši postavi od 25. maja t. l. štolnino postavno uredila.

Vprašanje Bärnfeinda v prejšnji seji za-stran ostrejšje uradne protipazbe pri hranilni-cah se reši z obljubo, da hoče vlada skrbeti za to, da ostanéjo hranilnice do bro delne naprave za ljudstvo. —

Potem poroča posl. dr. Lip o vstanovljenju živinozdravniške šole v Gradci ter dokaže, da edina šola na Dunaju ne zadostuje, marveč jih je več treba; da hoče dežela nekoliko stroškov prevzeti, da pa vlada premalo pomoči ponuja. Predlaga toraj, da se naj dež. odbor zastran vsta-novitve živinozdravniške šole v Gradcu na držav-ne stroške proti primerni deželni pomoči z vlado pogodi. Ob enem nasvetuje, da se ravnatelju pod-kovalnice in živinske zdravilnice letna plača od 800 gld. na 1800 počenši od 1. okt. 1874 poviša. — Po nekterih ugovorih se s p r e j m e t a o b a predloga.

Amen zborovanju je bil sklep, da se pri-manjkljej deželnih stroškov za 1 mil. 805.061 gld. polovi po 38 procentni obkladi vsega direktnega davka z vsemi deželnimi dokla-dami vred.

Dopisi.

Iz mariborske okolice, koncem oktobra. (Cesarjev god, nedelje in prazniki so „Amtstagi“ kamških strahov. — Seidl „Armenvater“.) Zvedi slovensko ljudstvo, kako brezozirno se kamški strahovi ob cesarjevem godu, nedeljah in praznikih obnašajo. Svetli cesar ob-hajajo vsako leto 4. okt. svoj god, kateri je bil letos ravno na roženkransko nedeljo — na Marijin praznik. Ob cesarjevem godu, zlasti če pride na nedeljo, gredó zvesti državljani v cerkev za ce-sarja molit. Alj za to se kamški strahovi ne zme-nijo, ampak napravijo na cesarjev god srenjski „Amtstag“. V petek 2. okt. je namreč kamški srenjski svetovalec in kramar g. Nace Nusterer po srenjskem beriču kamškega kovača gosp. Paka v srenjsko pisarno komandiral, da naj pride v nedeljo 4. okt. ob devetih zjutraj, ko se v Kamei pozna služba božja začne, v kanelijo povedat, koga da pod svojo streho ima. G. Seidl, prvi strah, ta-krat ravno ni doma bil, toraj je moral g. N. drugi strah „Vorladung“ pisati.

Ko pride nedelja — cesarjev god — ne gre poštenei Pak v pisarno, ampak v farno cerkev za cesarja molit. Da pa tudi kamškemu kramarju in purgarmajstru g. Seidlnu zadosti, popiše na listič ljudi, kateri v njegovem hramu prebivajo, pristavši opombico: „denes (ob devetih) je nedelja“ ter odpošlje listič na svoje mesto. Kljub vsemu temu dobi g. Pak pozneje od g. Seidlna samega nemško „Vorladung“, v kateri se je strah nagrozil, da bode kovača „zwangsweise“ (posiloma) pred se tiral, ako prihodajo nedeljo 11. okt. ob 10. uri, ko je še v Kamei božja služba, v pisarno ne pride. Kovač zopet ne gre mislé: nedelja je božja in moja in ne Seidlnova. Brez dvoma bi vsak pošten državljan in dober kristjan tako ravnal, kakor g. Pak, kajti nema niti Seidl niti Nu-sterer pravice, siliti koga, da ob cesarjevem godu, ob nedeljah in praznikih namesto v kamško farno

cerkev, pa v srenjsko kancelijo gre in to tem manj, ker je bilo že zdavnaj v Kamci razglašeno, da je pri kamškem „rihtarju“ samo v tvorek in petek „Amtstag“ in ne tudi druge dneve.

Ali ni toraj gola resnica, kar vsi pametni ljudje trdijo, da Seidl v državnem in deželnem zboru katoliškega slovenskega ljudstva ne zastopa, ampak le brezverne liberalce in nemškutarje, ker verski čut naroda žali, kar liberalci in včasih tudi nemškutarji delajo. —

In kakor s poštenjaki ob nedeljah, dela S. kot „Armenvater“ z ubogimi. Kakor se je v št. 42. „Gosp.“ poročalo, morali so g. župnik in drugi dobrotniki iz svojega denarjev dati, da so se ubogi m. oktobra obdarili, sicer bi bili morali prste si lizati, ker je „Ormevoter“ S. ključe od ubožne kase seboj na Dunaj odnesel. Za mesec november je sicer ključ doma pustil, denarje pa — Bog si ga vedi kje — pozabil, kajti v kasi je le malo goldinarjev; tako so ubogi na Vseh Svetih dan na cedilu ostali!

Obresti ubožne glavnice mora g. S. imeti, ker si je prilastil plačilne pôle, v ktere se vzdignjene obresti vpisujejo.

Premoženje pripada ubogim kamške fare, toraj nema „Ormevoter“ do obresti druge pravice, kakor da jih redno prvi dan vsacega meseca ubogim razdeli. Da pa S. celó samovoljno s farno ubožno denarnico ravna, je proti postavi, ker še farni ubožni fordí niso srenjam izročeni, še sploh nič izročeno ni, kaj in kako da bode z njimi. — Srenjski možje in reveži v Kamci pa naj iz Seidlnove samovoljnosti posnamejo, kaj da jim je pričakovati, če bi ubožne kase takim županom v roke prišle!

Iz Gradca. (Podpiralno društvo slovanskih dijakov.) V saboto dné 31. okt. so imeli naši vsenučiliščniki občén zbor, katerega je odbor za podpiralno zalogo „Slavjanskih dijakov v Gradcu“ sklical. Došlo je študentov čudno malo. Bilo jih je samo 21 navzočih, akoravno jih je nad 150 v raznih fakultetah vpisanih. Predsedoval je zboru g. prof. dr. Krek, ki je bil sedanjemu in ostane še tudi prihodnjemu odboru zaloge predsednik. Iz poročila tajnikovega omenjam le, da si je tudi preteklo leto odbor po vsi moči prizadeval, da bi zalogi mnogo podpornikov, dijaštvu pa zdatne pomoči zadobil. Posebno se je trudil v tem oziru g. predsednik sam ter je mnogobrojna pisma pisal znanim rodoljubom proseč jih za blagodušne doneske. Poslalo se je tudi 7 prošenj na dež. zборе. Kaki vspéh da je ves trud imel, nam jasno kažejo številke, katere je ob tej priliki blagajnik zaloge objavil. Vsi dohodki skupaj so za preteklo leto znašali 492 gold. 45 kr. — Od tega zneska pridjalo se je glavnici 202 gold. 3 kr., zaostanek pa se je med uboge dijake v mesečnih svotah po 25—30 gold. razdelil. —

Ako se pomisli, da je v prvem letu podpiralna zaloga Slavj. dijakov imela 1174 gld. 53 kr.

dohodkov, in da se je takrat 866 gld. 42 kr. vglavničiti moglo, se po teh številkah prav lahko meri število sedanjih dobrotnikov Slavjanskega dijaštva na tukajšnjem vseučilišču. Sicer so si dijaki sami krivi, da se jim sočutja če dalje bolj zmanjšujejo, in očitno se jim sme čestitati, da je že lani nekoliko preneglih kričačev univerzi za vselej hrbet obrnilo. — Saj se je pa tudi že pri tem zboru kazalo, da je letos med dijaki več a vzajemnost in edinost kakor lani. Zborovalo se je lepo mirno ter so se enoglasno za odbornike za tekoče šolsko leto izvolili gg.: Šavnik, Krsnik, Lubeč, Jezernik, Lilek in Zakrajšek. —

Kakor vse kaže, se smemo nadjati, da si bodo naši študentje po bolj premišljenem postopanju in pa z resno voljo gotovo zopet prejšnja sočutja pridobili, in potem tudi prošnje oskrbovalnega odbora za zalogo gotovo ne bodo več tako slabega vspeha imele, kakor lansko leto. K temu pomozí nam Bog! —

Pristavek uredništva. To je tudi naša prísrna želja, ki se bo spolnila, brž ko bode svet videl, da se gg. študenti pri volitvah ne zaganjajo več v boj za brezverske liberalce, ampak se pridno in vsestransko izobrazujejo in učijo, kar je njih prvi in poglavitni namen. Dokler se pa pri dijacih „omika“ v tem razodeva, da se lovijo po frazah veri in cerkvi sovražnega, državo spodjedajočega liberalizma in nevedno ljudstvo zoper duhovski stan šuntajo, kar spričujejo mnoge prežalostne skušnje, se bodo pomilovanja vrednim dijakom srea dobrotnikov vedno bolj zaperala. Bog daj toraj srečnega prevrata!

Iz Lembaha. (Letina.) V lembaški fari, kder slovito „pekersko vino“ raste je bilo branje koncem oktobra dokončano. Vreme je bilo ugodno in vino je prav dobro, blizo takošno kakor lani, samo pridelalo se je malo; oral poprek je dal po štrtinjak, po nekterih vinogradih sicer več, pa po nekterih še menje. Cena je dosti visoka; štrtinjak se prodaja od 110 do 130 fl. in črez, pa kupcev je malo.

Poljska letina pa je bila prav dobra, posebno ajda je jako obrodila, žita in pšenica srednje, krompir slabo, turšica in oves dobro, bela repa je semtertje zaostala, zelja in fižola imamo dovolj.

Iz Celja, 3. nov. (Kapunovgrad na prodaj). Kronika našega mesta pravi, da je l. 1780 Ignac Frey plem. Freydenfeld, doktor zdravilstva in okrožni fizikar, pismom od 30. nov. 1780 novo beneficijo ustanovil. Za to po njem imenovano Freydenfeldovo beneficijo je on 6000 gld. v denarjih vložil in je sporočil svoj „Kapunovgrad“, ki se je nekđaj Angerhof zval. — To beneficijo je napravil pobožni Freydenfeld, kakor v ustanovnem pismu sam pravi, v čast vsegamočnega Boga, brezmadežne Device Marije in vseh Svetnikov za to, da bi oni duhovnik, ki bo to beneficijo užival, vsak delavnik ob 10. uri, po nedeljah in praznikih pa ob 11. uri sv. mašo služil in pozno pri-

digo po praznikih imel“. — Vsled denarnega poloma l. 1815 nese unih 6000 gld. le še kakih 40 gld. obresti in v začetku prav dobra beneficija je tako slaba postala, da od nje ne more več beneficijati živeti; zato tudi dalje celjska kronika pravi, da so l. 1818 po škofovem dovoljenju 6. maja Freydenfeldovo beneficijo v tretjo celjsko kaplanijo spremenili. Zemljišče te beneficije so opatu prepustili s to pogodbo, da bo tretji kaplan od opata prejemal živež, kvartir in obresti od beneficijnega kapitala.

Zdajšnji g. opat bi omenjeni Kapunovgrad, kakor se čuje, rad prodal in je že preč. škofijstvu dotično prošnjo vložil. Veliko dobroto bi storil oni, ki bi poskrbel dobrotnikov, kateri bi to lepo posestvo za šolske sestre kupili, ako preč. konzistorij v prodajo privoli. Kraj je kakor nalašč za ta namen, zdrav in miren, ker zunaj mesta na prelepem griču. Šolske sestre bi lahko za majhno povračilo rejenke sprejemale, kajti razun hiše, ki bi se seveda čisto prenarediti morala, dobile bi za 9000 gld. *) še blizo 3 orale posestva tik lepega mestnega parka. —

Od Pesnice 3. nov. (V pojasnilo g. Badlnovega „Poslano“ v šte. 43. „Gosp.“) Kot resnicoljuben dopisnik zagotavljam, da se je g. Badl pri šolskem izpitu 10. septb. t. l. vedel kakti zvedenec in vodja izpita, ter v drugem razredu tudi sam nektera vprašanja stavil in celó odločeval predmete, iz katerih se naj vpraša. (Geografie und Geschichte.) —

Po končani skušnji se je krajni šolski svet zaradi povečanja šolskega poslopa posvetoval, ter po nekterih razgovorih sklenil, okrajnemu š. svetu naznaniti, zavoljo slabih letin že zdaj z zidanjem šole ne začeti. Kar se je v pričo in ne v pričo Badlna zaradi šole govorilo in nasvetovalo, ne more vse v zapisniku biti, toraj tudi navedenje onega zapisnika v „Poslanem“ ničesar ne dokazuje. Mi le obžalujemo nepremišljenost, s katero je g. Badl naš zapisnik, poslan okrajnemu š. svetu, okoli nosil in ga porabil v tako zmedeni zavezi v svoje opravičenje, kakor da bi se bili mi njemu zaljubo zoper resnicoljubnost „Gospodarjevega“ dopisnika podpisali. —

Eden v imenu več drugih udov šol. sveta.

Pristavek vredništva. Želimo, da se z imenom enkrat oglašé vsi udje krajnega šol. sveta, ki so z gospodom dopisnikom enih misli, potem bo pravdi konec. Pogum velja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veliko hrupa bilo je pred vsemi Svetci na Dunaju zaradi pokopališča. Dunajski srenjski odbor je namreč napravil dalječ zunaj mesta proti ogerski meji veliko, „centralno pokopališče“, na katerem bi se naj

vsil mrliči brez razločka vere pokopavali. Ker bi toraj imela na tem pokopališču po namenu liberalnih mestnih očetov vsa razlika med verstvi prenehati, niso hoteli dovoliti ne blagoslovljenja pokopališča niti ne križa katoličanom, katerih je ogromna večina na Dunaju. Ob enem so nameravali odpraviti vsa, dosle obstoječa pokopališča. — Liberalni srenjski zastop se je pa tako vrezal, da ga bo dolgo bolelo. Verniki raznih verstev so namreč pokazali, da imajo vendar še več verskega prepričanja kakor brezverski mestni očetje. Židovi so si brž kupili prostora za svoje mrliče; protestantje in razkolniki so ostali pri svojih dosedanjih pokopališčih, v katerih imajo zadosti prostora. V imenu katoličanov se je pa nadškofijstvo obrnulo do dež. vlade s pritožbo proti predrznosti srenjskega zastopa, in vlada je odločila, da se za katoličane ostali prostor blagoslovi in v njem znamenje sv. križa postavi, kar se je brez hrupa zgodilo ter je pokopališče zdaj z večine — katoliško, na veliko jezo brezverskih mestnih očetov. — In ker se v Avstriji skoro vsa politika okoli verskih vprašanj suče, smo tudi pred kritikarji opravičeni, da smo to stvar — v politični ogled dali. — O drž. zboru poročamo obširneje prihodnjič.

Česko. Kakor smo zadnjič rekli, tako se je zgodilo: veselje ustavakov, da so pri volitvah v drž. zbor trije mladočehi zmagali, o katerih so pričakovali, da pridejo v drž. zbor, — to veselje splavalo je po Donavi! Eden zmed njih, brž ko ne dr. Sladkovski, je namreč v „Nar. Listih“ odločno pregnal vse te sanjarije, češ, da prijatelj domovine kaj takega storiti ne more! — Začne se toraj komedija zopet od začetka: Prvoseednik bo poklical 33 českih poslancev, da naj pridejo v drž. zbor; ti bodo rekli; Ne idemo! Prvoseednik poreče in ustavaška garda temu pritrди, da so svoje mandate zgubili, in potem so zopet nove volitve, morebiti še to zimo — in tako dalje naprej! —

Ogersko. Dolgo pričakovane finančne postave novega ministra Ghyczy-a so prišle in poslanci so poslušali ministra tako tiho, da bi bil lahko čul miško tekati po zbornici, ako bi v njej miši bilo. In zvedli so — žalostno novico, da ima ogersko kraljestvo za prihodnje leto 27 milijonov primanjkljeja, in to kljub temu, da se je v raznih postavkah drž. proračuna za 7 mil. manj vzelo kakor je letos! Državne potrebščine znašajo 250 mil. in 302.896 gld; dohodki so sešteti za 222 mil. in 816.918 gld. — Pogrešek misli minister dobiti iz 5procentne doklade k vsem obstoječim davkom, iz novih davkov, posebno iz potratnine (Luxussteuer), in drugih prihodnin. „Davki bodo trdi, pa so neogibni“, je rekel minister, in to pesnico pojó vsi ogerski listi. Sreča da imajo Hrvati vsled popravljene nagodbe z Magjari le pavšal vkupnih stroškov, sicer bi tudi Hrvatska plesala.

*) Je očitno predrago!

Vredn.